

Datum
2021-09-30
Adress

Yttrande

Diarienummer
TN-2021-1771

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Justitiedepartementet - Kommuner mot brott STK-2021-1021

Tekniska nämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Stadskontoret har, till Tekniska nämnden, Arbetsmarknads- och socialnämnden, Förskolenämnden, Grundskolenämnden för yttrande, översänt remiss från Justitiedepartementet angående "Kommuner mot brott (SOU 2021:49)".

Tekniska nämnden är positiv till förslaget om lag avseende brottsförebyggande aktiviteter. För nämndens verksamhet får den föreslagna lagen inga betydande konsekvenser enligt nuvarande grunduppdrag då nämnden redan i dag, inom uppdrag enligt av kommunfullmäktige givet reglemente, arbetar med trygghetsskapande åtgärder. Åtgärder som i sin tur är nödvändiga för att kunna bedriva ett brottsförebyggande arbete. Dialog förs med Polismyndigheten på olika nivåer och förvaltningen ingår i medborgarlöften i flera områden.

Det är av vikt att samordningen av brottsförebyggande arbete inom staden sker centralt och att ansvariga kontaktpersoner utses på respektive förvaltning. Ansvar för det brottsförebyggande arbetet bör ankomma på kommunstyrelsen. Särskilt bör det finnas en stark koppling till socialtjänst och skola.

Nämnden menar att, alldeles oavsett tillkommande lag eller organisering av det brottsförebyggande arbetet i kommunen, fortsatt regelbunden dialog med Polismyndigheten är nödvändig för att anpassa och rikta insatserna mot rätt områden inom staden.

Yttrande

Konsekvenserna av en ny lag avseende brottsförebyggande åtgärder

Det är tekniska nämndens uppfattning att kommunens och lokalpolisområdets brottsförebyggande organisation är väletablerad i Malmö och att den föreslagna lagstiftningen ligger väl i linje med detta arbete. Tekniska nämnden är positiv till att fortsatt

bidra till det brottsförebyggande arbetet i Malmö och är i grunden positiv till förslaget om lag avseende brottsförebyggande aktiviteter.

För nämndens verksamhet innebär de föreslagna förändringarna inga betydande konsekvenser enligt nuvarande grunduppdrag då nämnden redan i dag, inom uppdrag enligt av kommunfullmäktige givet reglemente, arbetar med trygghetsskapande åtgärder. Åtgärder som i sin tur är nödvändiga för att kunna bedriva ett brottsförebyggande arbete. Tekniska nämnden bidrar indirekt, men aktivt, bl.a. genom löpande dialog med polis om åtgärder på platser där brott är vanligt förekommande. Detta medför trygghetsfrämjande åtgärder som att t.ex. skötseln anpassas av parker, renhållning, belysning på utvalda platser förstärks, ytterligare parkeringsövervakning genomförs, effektiv flyttning av fordon vid de tillfälle som sådan lagstiftning medger, liksom att hastighetsbegränsande åtgärder m.m. införs. Beslut om insatser baseras bl.a. på polisens information samt allmänhetens synpunkter på upplevd trygghet som inkommer via kommunens kundtjänstsystem.

Tekniska nämnden menar också att staden redan till stor del har de förutsättningar och det samarbete varom betänkandet talar, med både ett helhets- och ett hållbarhetsperspektiv. Staden innefattar också sådana områden som benämns utsatta områden. För stadens räkning torde således en lagstiftning som befäster redan existerande arbete inte innebära någon större skillnad. Medan det för mindre orter i landet, som inte är utsatta på det sätt som storstäderna är, blir betungande att staten lägger ytterligare pålaga på kommunen genom lagstiftning – som dessutom möjligen inte fullt ut blir kostnadstäckta – och benämner det en reform, om än kommunerna i dagsläget får välja vilka brottsförebyggande åtgärder som ska vidtas utifrån de brottsproblem som finns lokalt och kommunens förutsättningar i övrigt.

En fråga som också infinner sig är hur den administrativa pålaga som lagtexten de facto ger uttryck för ska mätas gentemot det eventuella utfallet, likaså hur den ska bedömas såvida utfallet inte blir det önskade. Att kommuner ska arbeta på ett effektivt sätt följer redan av kommunallag, förvaltningslag och grundlagar, och till viss del av speciallagstiftning såsom exempelvis skollag och socialtjänstlag. Någon sanktion talas inte om i betänkandet (annat än att BRÅ ska svara för lagens uppföljning), inte heller vilka de faktiska åtgärder som ska vidtas för att åtgärdsplaner ska leda till framgång.

Det kan noteras vid genomgång av betänkandets avsnitt 5.3.3 *Kommunerna* att den verksamhet tekniska nämndens förvaltning fastighets- och gatukontoret råder över utgörs av två rader i en längre textmassa. Nämnden utgör fastighetsägare och förvaltar och underhåller den fysiska miljön, oftast i form av allmän platsmark. Därutöver delar nämndens förvaltning egenskaperna arbetsgivare, marknadsaktör och upphandlare med de flesta andra förvaltningar inom stadens organisation.

Hur det brottsförebyggande arbetet ska organiseras inom Malmö stad

I nuläget är inte förvaltningen organiserad så att någon särskild avdelning eller enhet inom förvaltningen riktat arbetar med brottsförebyggande åtgärder, utan det ingår indirekt i det

dagliga arbetet med att förvalta stadens ytor och anläggningar. Viss samverkan med andra förvaltningar förekommer när det gäller trygghetsvandringar och medborgarlöften. Samordning av stadens åtgärder bör dock ligga centralt på stadskontoret och berörda förvaltningar ska kopplas in då frågor berör respektive förvaltnings grunduppdrag. Ansvaret för det brottsförebyggande arbetet ska ligga på kommunstyrelsen. Särskilt bör det finnas en stark koppling till socialtjänst och skola.

Tekniska nämndens förvaltning har idag inte tillgång till den information som krävs för att kartlägga stadens brottslighet men förvaltningen har god dialog med flera av Polismyndighetens nivåer i Malmö. På så sätt kan förvaltningen anpassa åtgärder inom grunduppdraget vid behov och bidra till det brottsförebyggande arbetet i Malmö.

När lagstiftningen träder i kraft måste en fördjupad analys genomföras för att definiera både tekniska nämndens förvaltning fastighets- och gatukontorets och dess olika avdelningars varierande ansvar i frågan, liksom för stadens övriga förvaltningar. I fastighets- och gatukontorets ordinarie grunduppdrag att förvalta och utveckla staden kan tolkas in att verksamheten bidrar till det brottsförebyggande arbetet. Eftersom det saknas en legaldefinition av begreppet brottsförebyggande lämnas dock stort utrymme för tolkningar. Polismyndighetens definition av begreppet utgår från det egna syftet med att "vidta eller delta i en åtgärd" och här kan flera av förvaltningens ansvarsområden inrymmas.

I den föreslagna lagen – lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete – 13 §, anges att kommunstyrelsen, eller den nämnd som kommunfullmäktige beslutar, ansvarar för ledningen av kommunens brottsförebyggande arbete och för att kontinuerligt rapportera om det brottsförebyggande arbetet till kommunfullmäktige. Såsom betänkandet påpekar finns det inom landet stora organisatoriska variationer bland kommuner och det går inte att utesluta att det i vissa kommuner kan finnas någon annan nämnd som har bättre förutsättningar än kommunstyrelsen att leda arbetet.

Tekniska nämnden menar att ansvaret för det brottsförebyggande arbetet bör ankomma på kommunstyrelsen och att samordning av stadens åtgärder bör ligga centralt på stadskontoret och berörda förvaltningar ska kopplas in då frågor berör respektive förvaltnings grunduppdrag. Tekniska nämnden delar betänkandets utgångspunkt att kommunledningens engagemang är en absolut förutsättning för brottsförebyggande arbete. Ansvaret för det brottsförebyggande arbetet ska därför ligga på kommunstyrelsen. Särskilt bör det finnas en stark koppling till socialtjänst och skola. Nämnden menar att detta oavsett fortsatt regelbunden dialog mellan nämndens förvaltning och Polismyndigheten är nödvändig för att anpassa och rikta insatserna mot rätt områden.

Om gränsdragningen mellan brottsförebyggande och brottsbekämpande åtgärder

Det kan befaras att gränsen mellan brottsförebyggande och brottsbekämpande åtgärder kan bli svår att dra. Brottsbekämpning tillhör den statliga sfären, framförallt med sin tillgång till våldsmonopol. Betänkandet ger dock uttryck för att man inte avser att utöka den

kommunala kompetensen, om än man inser behovet av att befästa kommuners befogenhet i lag.

Förslaget om krav på en samordnande funktion

Tekniska nämnden anser att det bör klargöras huruvida den samordnande funktionen i en kommun måste vara en särskilt designerad tjänst eller det räcker med en funktion.

Betänkandet ger uttryck för varierande uppfattningar i olika avsnitt.

Under avsnitt 15.6.2 *Uppskattade kostnader för kommunerna som följer av utredningens förslag*, anges att den största delen av utgifterna som följer av utredningens förslag är kostnaderna för samordningsfunktionen. Därutöver tillkommer kostnader för att ta fram en lägesbild och åtgärdsplan. Detta är ett arbete som bör ingå i samordningsfunktionens uppdrag och som därmed i huvudsak avser ”lönekostnaderna för den”. Under avsnitt *Författningskommentar* anges i anslutning till 11 §: [Regleringen anger inte hur funktionen ska bemannas eller hur den i övrigt ska utformas.] Dock anges det under avsnittet *Lättläst sammanfattning* att det i alla kommuner ska finnas en anställd person, som arbetar med brottsförebyggande frågor.

Finansieringsprincipen

Man påpekar i betänkandet att det av utredningens direktiv framgår att uppdraget inte är att överväga om det kommunala ansvaret för brottsförebyggande arbete ska lagstadgas utan att överväga och föreslå hur ett sådant lagstadgat ansvar bör utformas. Eftersom kommunerna genom utredningens förslag åläggs att utföra uppgifter som de tidigare inte har haft en lagstadgad skyldighet att utföra ska staten enligt den så kallade finansieringsprincipen kompensera kommunerna från grunden. Finansieringsprincipen är grundläggande för ekonomiska relationer mellan stat och kommuner. Tekniska nämnden lägger ingen bedömning av huruvida den kostnadskompensation som betänkandet de facto talar om är tillräcklig eller adekvat, utan detta måste bedömas av stadskontoret i stadens samlade svar på remiss av betänkandet.

Övrigt

Det kan konstateras att betänkandet i högst övergripande grad berör frågor om dataskyddsförordningen, lag om kamerabevakning samt offentlighet och sekretess, vilket är frågor som måste adresseras för att möjliggöra kommuners arbete enligt den föreslagna lagen. Brå har haft regeringens uppdrag att undersöka förutsättningarna att dela information mellan olika aktörer i det brottsförebyggande arbetet. Brås redovisning bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Tekniska nämnden vill framhålla att betänkandet hade tjänat på att ytterligare korrekturläsas innan det gick till tryck. Det förekommer felaktiga hänvisningar i texten, exempelvis under 6.2 *Kommunernas befogenhet enligt kommunallagen och särskilda föreskrifter om utökad befogenhet* vari det hänvisas till avsnitt 5.3.2 avseende att den allmänna kommunala kompetensen ger kommunerna möjligheter att utföra frivilliga uppgifter. Avsnitt 5.3.2 rör dock andra statliga myndigheter utöver Polismyndigheten som bidrar eller kan bidra i det lokala

brottsförebyggande arbetet. Avsnitt 5.3.3 rör kommunernas ”frivilliga” åtaganden. Likaledes hade förklaringar inledningsvis behövts när ett begrepp introduceras, inte långt senare i textmassan, som exempelvis vad gäller akronymen ANDTS.

Ordförande

Andreas Schönström (S)

Direktör

Anna Bertilson

Reservation från Susanna Lundberg (V) bifogas protokollsutdraget.